

A fotóművészet területeinek átjárhatósága egy művészi életmű tükrében
A művészi értékű szocio-, antropológiai, gyermek és divatfotók Ata Kandó művészetében

Kutatási pályázatom által megadott témák közül a 2018. 1. félévi kutatási témaként Ata Kandó gyermekfotográfiáinak és a fotográfiának pedagógiai felhasználási lehetőségeinek vizsgálatát tűztem ki célul. A kutatás eredményeinek összefoglalására, a közönséggel való megosztására adott lehetőséget a Deák17 Gyermek és Ifjúsági Művészeti Galériában 2018. március 30. és június 2. között látható Ata meséi kiállítás (társkurátor: Kaposi Dorka). A kiállítás négy fő csoportban mutatta be a kecskeméti Magyar Fotográfiai Múzeum gyűjteményében megtalálható művek segítségével Ata Kandó kötődését a gyermekábrázoláshoz. A kiállítás előkészítő kutatása, anyagának összefoglalása, kísérő szövegeinek megírása során hangsúlyosan szerepelt a pedagógiai szellemiség és hagyomány, melyet Ata Kandó szüleitől örökölt és örökített tovább gyermekeinek. Jellemzőiben ez a pedagógiai szemlélet erőteljesen összecseng a XX. század elején elterjedt reformpedagógiai szemlélettel. Fontos tapasztalat volt, hogy a kiállítást megelőző kutatások mellett a tárlat által számtalan új lehetőség merült fel újabb interjúkra és az életmű szélesebb körű kutatására. A kiállításról a médiából tudomást szerzett, a tárlatot meglátogató közönség közül többen vették fel velem a kapcsolatot, hogy megoszthassák velem személyes élményeiket, emlékeiket Ata Kandóról. A személyes interjúk leegyeztetése folyamatban van, 2018. decemberéig remélhetőleg valamennyi felvételre és feldolgozásra kerül. A kiállítás egyik kísérő rendezvényén Ata Kandóról meséltek az őt ismerők: Csizék Gabriella kurátor, Újvári Bea grafikus-dizájnér, Kandó Eszter családtag, Godefroid Benjamin barát (10 éves). A kiállításon kiemelt pontként szerepelt az 1956-os forradalom menekülő családjait megőrkítő fotósorozata, illetve a később *Édes hazám Isten veled* című kötet menekült ábrázolásainak bemutatása, mely téma ösztöndíjas időszakom második felének kutatási témája. Ezen sorozatról jelenleg leginkább művészeti szempontból folytattam elemzéseket, a hazai és nemzetközi médiában való fogadtatásáról, ugyanazon időszak sajtótörténeti emlékeivel való összehasonlítása a következő 4 hónap feladatát képezi. A kiállítás harmadik hangsúlyos pontja Ata Kandónak saját gyermekeivel készített két fotósorozatának bemutatása. A kiállítás anyagának felépítése során fontos volt számomra Ata Kandó gyermekeinek bevonása, így Madelein Kandóval folytattam levelezést, illetve használtam fel személyes visszaemlékezéseit, sőt a kiállításhoz családi albumuk pár fotójával is hozzájárult. Negyedik fontos pontként a Dél-Amerikában készült fotók gyermekfotók kerültek ki. A témában folytatott előzetes kutatás során kerültem kapcsolatba Dr. Jancsó Katalinnal, a Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Hispanisztika Tanszékének egyetemi adjunktusával, aki évek óta mutatja be tanóráin Ata Kandó indián fotóit, rendszeresen publikál a fotók hispanológiai jelentőségéről. A vele folytatott beszélgetés, levelezés során merült fel az *Egy*

asszony az őserdőbe indul című felvétel, amelyet Jancsó Katalin sem tudott megnézni. A kiállítás előkészítése során találtam rá a felvételre az MTVA Archívumában az 1971-es tévéinterjúra, melyben maga Ata Kandó mesél a fotók és a Hold véréből című könyvről keletkezési körülményeiről, aktivista tevékenységéről.

A fotók bemutatása mellett hangsúly szerepet kaptak az Ata Kandóhoz kapcsolódó könyvek bemutatása is. Az ösztöndíj anyagi támogatásának köszönhetően lehetőségem volt olyan kiadványok beszerzésére is (főként Hollandiából), melyek Magyarországon nem fellelhetőek, de szükségesnek bizonyultak a téma mélyebb feldolgozásához. A kiállítás időtartama alatt 2018. március 30. és június 2. között 1842 fő látogatta meg a tárlatot, jelentős és elismerő [sajtóvisszhangot](#) kapott. Több cikk kiemelte a kiállítás hiánypótló mivoltát az életmű bemutatásában. A kiállításhoz kapcsolódó [múzeumpedagógiai foglalkozáson](#) 252 gyermek vett részt. A múzeumpedagógiai foglalkozás pedagógiai eredményeinek feldolgozása a foglalkozásokat vezető múzeumpedagógus segítségével folyamatban van. A kiállítást kísérő kiadvány 250 példányban jelent meg.

A II. félév során tervezett munka egészségügyi problémáim miatt nem az előre eltervezett ütemben folyhatott, bár a személyes konzultáció során a Kuratórium által felvetett témák kutatását megkezdtem, a tanulmányokhoz szükséges adatok összegyűjtése terén haladást értem el, de a Kuratórium által kért tanulmányok megírását 2018. december 2-ig nem tudtam befejezni. A Kuratóriumtól az Ata Kandó szociológiai témájú fotóit elemző tanulmányom, illetve a gyermekfotográfiáit más nemzetközi művészek alkotásaival összevető elemzésem leadására 2019. február 28-ig kértem haladékot a Kuratóriumtól.

A pályázó támogatott időszakban megjelent publikációi:

- Elképzelt ismeretlen [SÉD Veszprémi Kritikai lap, IV. évfolyam, 2018. 4. szám]
- Gyermek(ded) fotó [Fotóművészet LXI. Évfolyam 2. szám]
- A művészet fővárosa a kertre hangolva, Art Capital 2018. június 9-24. [ÚjMűvészet 2018/6. szám]
- Ata meséi – Ata Kandó gyermekfotói a Deák17 Galériában [kiállítási katalógus]
- Közösségek, közös kultúra és a globális üzenetek – Beszélgetés Zólyom Franciskával [ÚjMűvészet 2018/5.]